

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 36731
Nom: Lideratge Polític i Assessoria Institucional
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 4,5
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre
1930 - Doble Grau en Dret i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	5	Primer quadrimestre
1931 - Doble Grau en Sociologia i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Facultat de Dret	5	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1335 - Grau CC. Polítiques i de l'Administració Pública	Lideratge polític i assessoria institucional	OBLIGATÒRIA
1930 - Doble Grau en Dret i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Assignatures obligatòries de cinquè curs	OBLIGATÒRIA
1931 - Doble Grau en Sociologia i Ciències Polítiques i de l'Administració Pública	Assignatures obligatòries de cinquè curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

BARRAGAN MANJON MELANY

OÑATE RUBALCABA PABLO

RESUM

L'assignatura ofereix una introducció al fenomen del lideratge polític i a l'organització d'assessoria i gestió política entorn dels líders de les organitzacions públiques. És una assignatura de l'últim curs dels estudis de ciència política, que arreplega la formació en assignatures precedents sobre governs, organitzacions, elits polítiques, emocions i estratègia política. En la primera mitat dels tems, se centra el focus en el fenomen del lideratge, els seus factors i tipologies, les estratègies per a exercir influència en les decisions polítiques, i l'estudi empíric de líders en el món contemporani. La segona part se centra en l'assessoria política entorn dels líders, l'organització de gabinets, el disseny de estratègies de comunicació, la gestió de les crisis i l'avaluació del rendiment de l'assessoria política. Per a abordar estos tems, els materials combinen les perspectives teòriques més recents i els estudis de cas l'exemple de lideratge i organització

d'assessoria i comunicació institucional.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Anàlisi d'informació per a avaluar problemes polítics o de gestió pública i elaborar propostes de millora

Analitzar el disseny, la planificació, la gestió i l'avaluació de les polítiques públiques i fer recomanacions de millora, especialment en les polítiques de gènere, medi ambient i desenvolupament sostenible.

Aplicar críticament les principals teories i enfocaments de la Ciència Política i de l'Administració Pública.

Conèixer i saber analitzar els processos electorals, tant des del punt de vista institucional, com des del del comportament dels actors col·lectius i individuals.

Conèixer i saber analitzar l'estructura i funcionament de les Administracions públiques.

Conèixer i saber analitzar les característiques i pautes d'actuació dels principals actors polítics (partits, sindicats, grups d'interès i nous moviments socials).

Pensament crític.

Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.

Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Saber analitzar l'estructura i funcionament dels sistemes i processos polítics, els seus elements, així com la seua dimensió històrica, amb especial atenció al sistema polític espanyol i al de la Unió Europea.

Saber analitzar les principals tècniques de gestió en l'Administració Pública i dissenyar estratègies de millora organitzativa i assegurement de la qualitat dels serveis públics davant els reptes del nou entorn digital.

Saber elaborar informes, dictàmens i treballs de recerca política.

Saber identificar, dissenyar i transmetre missatges i informació política, especialment discursos polítics i campanyes polítiques i institucionals a través de mitjans analògics i digitals.

Treball en equip.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Lideratge: models, enfocaments i factors. Els estils de lideratge i les seues tipologies.

1. Una aproximació conceptual al lideratge i els seus atributs.
2. Els enfocaments del lideratge.
3. Què converteix una persona en líder? Les variables explicatives del lideratge.
4. Estils i tipologies de lideratge.

2. Personalitat, ideologia i emocions.

1. La perspectiva de la psicologia política. La personalitat dels líders.
2. Comportament polític i emocions: el lideratge a través de les emocions.
3. L'apel·lació a les emocions per part dels líders i estratègia populista.
4. Polarització dels líders i radicalització de la política.

3. Lideratge i gestió de poder: capital polític i estratègies d'influència.

1. Les teories del capital polític.
2. Capital polític: dimensions i mesurament.

3. Les trajectòries dels líders a les organitzacions públiques.
4. Les estratègies per influir. Líders, xarxes socials i community managers.

4. L'anàlisi empírica del lideratge.

1. Factors i dimensions empíriques per a l'anàlisi del lideratge polític.
2. Com mesurar el lideratge polític: instruments empírics.
3. Lideratge i opinió pública.

5. Assessoria política i consultoria institucional.

1. La consultoria com a activitat empírica i els seus vincles amb la ciència política.
2. L'assessoria i la consultoria com a professió.
3. Diferències i similituds entre l'assessoria externa i la consultoria institucional.

6. Els gabinets d'assessorament i comunicació institucionals.

1. Gabinets d'assessorament i comunicació: models i estructures.
2. Rols i funcions dels gabinets.
3. Perfils d'assessors i consultors.
4. La relació entre el polític i l'assessors.

7. Lideratge i assessoria en campanyes institucionals.

1. Lideratge en campanya: informar, mobilitzar i persuadir
2. Anàlisi d'escenaris electorals
3. Les diferents estratègies de campanya i els seus condicionants
4. La planificació de la campanya

8. La comunicació institucional. Estratègies i plans de comunicació.

1. Fonaments de la comunicació institucionals.
2. De la campanya electoral a la campanya permanent.
3. Gestió e imatge institucional.
4. Les TIC i la comunicació institucional.

9. Crisi i gestió de crisi.

1. Què és una crisi i què es una gestió de crisi?
2. L'organització: gabinets de crisi.
3. Fases en la gestió de crisi.

4. ¿Capitalització de la crisi? El govern i les estratègies de gestió i resolució de conflictes.

10. Rendiment institucional de la comunicació i el seu mesurament.

1. Dimensions del rendiment institucional.
2. Mesurament del rendiment institucional.
3. Gestió governamental i rendiment institucional.
4. Rendiment institucional i ciutadania.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	45,00
Total hores	45,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	31,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,50
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	36,50

METODOLOGIA DOCENT

La transmissió i adquisició de coneixements es realitzaran, en primer lloc, a través de la classe magistral. El docent exposarà els continguts essencials de l'assignatura acostant-los a la realitat mitjançant el recurs d'exemples de l'actualitat, ús de textos clàssics, casos, textos legals, materials en xarxa, etcètera. En tot moment es demandarà la participació activa dels estudiants.

Estos hauran d'haver preparat prèviament els temes que es tractaran en classe mitjançant l'estudi i treball autònom. De la mateixa manera, s'espera que els estudiants dediquen una part del temps fora de l'aula a repassar el contingut de cadascuna de les lliçons magistrals.

Al llarg del curs es realitzaran diverses activitats de caràcter pràctic, tant de manera individual com en equip. Per a això, els alumnes hauran d'utilitzar materials proporcionats pel professor o buscar-los en institucions, biblioteques, internet, etc. Les activitats que es realitzen en classe requeriran de la preparació

prèvia dels diversos temes d'estudi, així com la consulta dels materials complementaris que puga indicar el professor. Els exercicis de les activitats pràctiques hauran de ser entregades en la data determinada per a això, sense que s'accepte la seua recepció fora del termini estipulat.

Metodologies emprades:

- 1.- Classes presencials magistrals, estudi de casos, resolució d'exercicis i problemes, aprenentatge cooperatiu.
- 2.- Exposició a càrrec del professor i participació dels estudiants a partir de les qüestions plantejades; classes pràctiques a partir del treball realitzat prèviament a l'aula pels estudiants, de manera individual i en grups. Exposició de treballs individuals i col·lectius. Activitats de tutorització.
- 3.- Lectura comprensiva de textos i materials d'estudi.
- 4.- Expressió dels coneixements a nivell oral o escrit.
- 5.- Reunions, assistència a tutories.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es compon de dos elements, tant en la primera com en la segona convocatòria:

- a) *Examen*: en acabar el curs es realitzarà una prova final sobre tots els continguts de l'assignatura arreglats en esta guia docent, s'hagen impartit a l'aula o no, i els materials que es compreguen en les diverses sessions. Esta prova tindrà un valor del 60 per cent de la nota global.
- b) *Avaluació contínua*: Al llarg del semestre s'aniran fent treballs pràctics i activitats complementàries de diversa índole, que s'hauran d'entregar el dia assenyalat pel professor. Esta part tindrà un valor de fins al 40 per cent de la nota final.

Perquè l'alumne aconseguisca punts de l'avaluació contínua haurà d'haver assistit a un mínim del 75% de les sessions de classe dedicades a això. A més, per a poder sumar la qualificació obtinguda en l'avaluació contínua (de les sessions pràctiques) a la qualificació en l'examen, l'alumne haurà d'haver obtingut almenys un 4 (sobre 10) en este examen final.

El contingut de tots estos treballs d'avaluació contínua constituïx també materials i continguts del curs, per la qual cosa són susceptibles de formar part de la prova de final de curs. El professor explicarà com ha de realitzar-se i entregar-se cada exercici i, posteriorment, entregarà els resultats de les diverses pràctiques abans de l'examen. Les pràctiques (siguen les no realitzades ni entregades en el respectiu termini estipulat, o les ja realitzades o avaluades) no seran recuperables amb posterioritat a la data de lliurament, ni tampoc per a la segona convocatòria (mantenint-se per a esta la nota de l'avaluació contínua reeixida al llarg del

semestre).

Independentment del sistema d'avaluació general que s'establisca per a tot l'alumnat (examen escrit o oral), el professorat responsable de l'assignatura podrà determinar en l'annex a la guia docent la possibilitat de canviar, motivadament, la modalitat d'examen final quan es veja obligat a realitzar la prova en una data diferent de l'oficial en aplicació de les normes previstes per al cas de coincidència d'exàmens en el Reglament d'Avaluació i Qualificació de les Titulacions de Grau i Màster de la Universitat de València, o qualsevol altra causa reglamentàriament establida (v. gr. supòsits de força major justificada). En aquests supòsits, la nova modalitat d'examen a realitzar haurà de mantindre el mateix nivell d'exigència i dificultat que el realitzat amb caràcter general a la resta de grup.

L'alumnat que haja seguit l'avaluació contínua i haja sigut avaluat d'aquesta, en el supòsit de no presentar-se a la prova final en la data oficial d'examen (tant en 1a com en 2a convocatòria), obtindrà la qualificació de NO PRESENTAT.

BIBLIOGRAFIA

Bàsiques:

- Barnés, Jorge, María Gabriela Ortega y José Ángel Carpio (2016). *Consultoría Política*. Madrid: Editorial Amarante.
- Boin, Arjen, t Hart, Paul, Stern, Eric, & Sundelius, Bengt (2005). *The Politics of Crisis Management Public Leadership under Pressure*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Joignant, Alfredo. (2012). Habitus, campo y capital: Elementos para una teoría general del capital político. *Revista mexicana de sociología*, 74(4), 587-618.
- Natera, Antonio (2001): *El liderazgo político en la Sociedad democrática*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales.
- Rivas Otero, Jose Manuel. Liderazgo politico y gobernabilidad en América Latina: una aproximación teórica y metodológica XV *Encuentro de Latinoamericanistas Españoles*, Nov 2012, Madrid, Espana. pp.312-334.
- Rhodes, Roderick A.W. y Paul t¿Heart (2014): *The Oxford handbook of Political Leadership*. Oxford: Oxford University Press.
- Zitto, Pablo Emilio (2019). *Liderazgo político. La urgente necesidad de valores en el Servicio público*. Madrid: Lumen.

* Es considera el text d'Antonio *Natera com l'obra de referència per als continguts del curs en matèria de lideratge.

Específiques per tema:

- TEMA 1: Santiago Delgado (2004): Sobre el concepto y el estudio del liderazgo político. Una propuesta de síntesis. *Psicología Política*, No. 29, pp. 7-29.
- TEMA 2: Pereira, María, Nieves Lagares y Paulo Carlos López (2021). Partidos y líderes en las elecciones generales de 2016 y 2019. Una visión emocional. *Revista de estudios políticos*, (193),

213-249.

- TEMA 3: Alcántara Sáez, Manuel (2017). La carrera política y el capital político. *Convergencia*, 24 (73), 187-204.
- TEMA 4: Sergio Fabbrini (2009): el ascenso del príncipe democrático. Quien gobierna y como se gobiernan las democràcies. México DF: Fondo de Cultura Económica, cap.s 1-2, pp. 23-78.
- TEMAS 5-6: *Materials de treball oferits pel professor.*
- TEMA 7: Canel, María José (1998). Los efectos de las campañas electorales. *Communication & Society*, 11(1), 47-67.
- TEMA 8: Canel, María José & Sanders, Karen (2010). Mapping the field of Government Communication Research. *Communication & Society*, 23(1), 7-48.
- TEMA 9: Farré Coma, Jordi (2005). Comunicación de riesgo y espirales del miedo. *Comunicación y sociedad*, (3), 95-119.
- Rodríguez Teruel, Joan (2020): Governar en temps de crisi. Política i Prosa, No. 20 (enllaç: <https://politicaproza.com/governar-en-temps-de-crisi/>)
- TEMA 10: *Materials de treball oferits pel professor.*